UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Tertia, an bigamus sit qui ante baptismu[m] vna[m] vxorem, [et] post aliam habuit? Sic.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

S I infidelis. ¶ Caſus. Si cõuerſus ad fidem vxorẽ habuit infidelem, que odio chriſtiane fidei noluerit morari cũ ipſo, licite poteſt ſe alij copulare: cõtumelia enim creatoris ſoluit ius matrimonij, cum non ſit ſeruãda fides ei que Chriſtũ audire contẽnit, delis non poteſt, qꝛ fidelis non eſt ſubiect⁹ ſeruituti illi⁹: ⁊ cũ alia ſit ſeruit⁹ qua teneť vir vxori, ꝙ̃ illa qua tenetur vxor viro: † bene põt vna ſeruit⁹ eſſe ſublata, ⁊ nõ alia, ſic ff. de ſer. vr. pre. ſi dom⁹. ⁊ eꝫ de ꝯuer. ꝯiu. quidã.

e ¶ Et in matrimoniũ. i. in fractione primi matrimonij.

a ¶ Propter deũ. i. ꝓpter fidẽ dei.

b ¶ Soluit. Eccleſia tñ debet ſententiare. ſꝫ quid ſi illa vxor nõ vult venire ad cauſam cũ non ſit de foro eccleſie? Si põt conſtare eccl'ie ꝙ non vult cohabitare, ſẽtẽtiet. Hãc glo. non approbo, qꝛ ſine iudicio eccl'ie diſſoluitur mr̃imoniũ: vt ſ. q. j. ſi infidelis.

c ¶ Ius. i. vinculũ. † Sed tunc demũ ſolũ cum ꝯtrahit relictus: arg. eꝫ de diuor. gaudemus. in fi. imo etiã prius credo ſolutum. ſed ſi alter reuertiť ad fidez anteꝙ̃ alter duxerit vxorẽ, reſtituiť vinculũ mr̃imonij q̃ſi iure poſtliminij vt ibidẽ perpẽdiť.

d ¶ Relinquitur. nihilominꝰ et circa relinquẽtẽ. vñ ⁊ relinquẽs ꝯtrahet ſine pctõ ſi cõuerſus ꝯtrahat. nõ eñ põt matrimoniũ claudicare, cũ ſint due relationes. vnde ſi vna eſt vxor, ⁊ reliquus eſt vir. ideo autẽ non tractauit hic de relinquente: qꝛ eꝫ eccleſiã eſt, et nihil ad nos de eo iudicare. ij. q. j. multi. Et tamen arg. ꝙ claudicet, vt hic, et extra de eo qui cog. c. ſ. ar. ff. man. põt. ſꝫ vt dixi, quo ad eſſentiã nõ põt claudicare, ſꝫ quo ad effectũ bene; qꝛ quandoqꝫ tenetur vnus alij, ſed non econuerſo. Uel dic quãtum ad fidelẽ ſoluitur: vt hic dicitur: quia adhuc poteſt debitũ petere ab altero: ſꝫ infi

rem quã chriſtiane fidei odio infidelis dimittit.

S I ifidelis diſcedit odio chriſtiane fidei, diſcedat. nõ eñ eſt frater aut ſoror ſubiect⁹ ſeruituti in huiuſmodi. nõ eſt eñ dimiſſo peccatũ ꝓpter deũ[a] ſi alij ſe copulauerit. cõtumelia quippe creatoris ſoluit[b] ius[c] matrimonij circa eũ q̃ relinquiť[d]: infidelis autẽ diſcedens, ⁊ in deũ peccat, ⁊ in matrimoniũ[e]: nec eſt ei fides ſeruãda ꝯiugij, qꝛ ꝓpterea diſcedit, ne audiret Chriſtũ deũ eſſe chriſtianoꝝ coniugioꝝ.

H ic diſtinguẽdũ eſt aliud eſſe dimittere volentẽ cohabitare, atqꝫ[f] aliud diſcedentẽ nõ ſeq. volẽtẽ eñ cohabitare lꝫ q̇dem dimittere, ſꝫ non ea viuẽte aliã ſuperinducere: diſcedẽtẽ vero ſeq nõ oportet, ⁊ ea viuẽte aliã ducere licet. verũ hoc non niſi de his intelligẽdum eſt qui in infidelitate copulati ſunt. Ceterũ ſi ad fidẽ vterqꝫ cõuerſus eſt, vel ſi vterqꝫ fidelis matrimonio iunctus eſt, ⁊ ꝓcedente tẽpore alter eorum fide diſceſſerit, ⁊ odio fidei chriſtiane cõiugẽ dereliquerit: derelict⁹ diſcedentẽ nõ comitabiť: non tamen illa viuente alterã ducere poterit, quia ratum cõiugium fuerat inter eos: qđ nullo modo ſolui poteſt.

¶ Queſtio. iij.

V Trũ[g] ꝟo bigam⁹ ſit reputand⁹ q̃ ante baptiſmũ habuerit vnam, et poſt baptiſmum alterã: authoritate Hieronymi patꝫ.

A it enim ſuper epiſtolã Pauli ad Timot.

¶ Nõ eſt bigamus q̃ ante baptiſmũ habuerit vnam, et poſt baptiſmum alteram.

O Portet epm vni⁹ vxoris eſſe virũ. verũ hoc poſt baptiſmũ. ceterũ ſi ante baptiſmũ habuit vnã, ⁊ poſt baptiſmũ habuerit alterã: nõ eſt reputãd⁹ bigam⁹, cui prorſ⁹ innouato per baptiſmũ oĩa vetera ſunt dimiſſa. Aug. vero cõtra teſtatur ⁊ Inno.

A it enim Aug. ſuper epiſtolam Pauli ad Titum.

¶ Non debet fieri eps q̃ ante baptiſmum habuerit vnam, et poſt baptiſmum alteram.

A Cuti⁹ ꝟo intelligunt q̃ nec eũ ordinãdũ cẽſuerũt[h] q̃ ante baptiſmũ habuerit vnã, ⁊ poſt baptiſmũ alteram. In baptiſmate enim crimina aboleñť, nõ federatio coniugij diſſoluiť. Sicut illa q̃ cathecumina vitiata eſt, inter dei virgines cõſecrari nõ poteſt: ſic qui ante baptiſmũ habuit vnam, ⁊ poſt baptiſmũ alterã, non niſi bigam⁹ eſt reputandus: amiſit eñ q̇ddã non ad vite meritũ, ſꝫ ad ſignaculũ ſacramentum.

I tẽ Inno. Ruffo et Euſebio epĩs macedonie multꝭ argumẽtis ꝓbat talẽ bigamũ reputari. Quia ergo iſte cui⁹ cauſa in preſenti agiť, ante baptiſmum habuit vnã, ⁊ poſt baptiſmum alterã, bigam⁹ iudicať: et licet vite merito, ⁊ induſtrie ſciẽtia polleat, tamen in epiſcopũ ordinari non poteſt.

Cauſa. xxx.

Q Uidã mulieri nobili nunciatum eſt ꝙ a filio cuiuſdã nobilis petebať i cõiu=

non dicas in ſecundũ matrimoniũ ſi illud contrahat poſtqꝫ cõuerſus cũ alia ꝯtraxit, vt premiſit: ar. tñ ꝙ peccet ꝯtrahẽdo ſcꝫ: extra de teſt. ſicut.

¶ Hic diſtinguendũ. ¶ Caſus. Gra. bene diſtinguit in hoc. §. dicens ꝙ ſi alter coniugũ fuerit cõuerſus ad fidẽ: ſi infidelis voluerit ei cohabitare, fidelis altero viuẽte cõtrahere nõ poterit. Si autẽ infidelis noluerit cohabitare fideli: tũc fidelis infideli viuẽte poteſt ꝯtrahere. ſi autẽ vterqꝫ eſt cõuerſus ad fidẽ, vel ſi ab initio vterqꝫ fuiſſet fidelis: licet alter eorum a fide diſcedat, alter tamẽ nullo modo cõtrahere poteſt, qꝛ ratũ fuit matrimonium inter eos.

f ¶ Atqꝫ. hec diſtinctio eſt canonica ⁊ bona: et ꝓbať eꝫ de diuor. quãto.

U Trum vero. ¶ Ca⁹. hic intitulať. iij. q. in q̃ q̇d iurꝭ ſit, dictũ eſt ſ. xxvj. di. ⁊ mirꝫ fuit q̃re magiſter h̃ eã refricauit. Et ſcias ꝙ Hiero. ꝯtradicit Aug. ⁊ Inno. ⁊ mł tis alijs ſanctis patrib⁹: ſꝫ ex toto preiudicať Hiero. nec valet qđ hic dꝛ ab eo.

g ¶ Utrũ. hic intitulať. q. iij. in q̃ q̇d iurꝭ ſit, dixim⁹. xxvj. diſt. vni⁹. nec valet qđ dꝛ a Hiero.

h A Cuti⁹ ꝟo. ¶ Cẽſuerũt. ſ. di. lv. null⁹.

Q Uidã. ¶ Caſus. Tria ſũt imparia coniugia. Unum eſt de fide

Et obligatione et ſeruitutem matrimonij: vñ fac vim qꝛ nõ dꝛ lra ſoluit mr̃imoniũ: ſꝫ dꝛ ſoluit ius mr̃imonij. ſm Ra. Matrimoniũ claudicare poteſt.

Uir et vxor tenent duplici ſeruitute.

† Ar. ꝫ xxxij. q. v. apud nos. vide hoc.

Coniuga ipa nadocũ tur tribus modis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN